

SKELLEFTEÅ

Ge idéerna plats.

Här är det lätt att hitta
balans och substans.
Möjligheterna är många.
Förverkliga dem
du tror på.

www.skelleftea.se

Träbyggnadsstrategi

Antagen av kommunfullmäktige i Skellefteå 2014

Vision för träbyggandet

Skellefteå är Europas ledande hållbara kommun och centrum för modernt träbyggande. Skellefteås värnande av resurser, miljö och människor har resulterat i en attraktiv samhällsutveckling som andra försöker efterlikna.

Skellefteås samverkan med näringsliv och akademi är en motor som driver utveckling för ökad användning av regionens förnyelsebara naturresurser. Detta har stimulerat till företagsutveckling inom det hållbara byggandets värdekedja samt inom klimatsmarta tjänster och produkter.

Skellefteås träbyggande tänjer gränserna. Vi har världens högsta trähus och längsta träbroar. Trä är ett förstahandsval på allt fler tillämpningar i byggandet. Industriella metoder gör träbyggandet ekonomisk konkurrenskraftigt i allt fler tillämpningar. Trä används naturligt i kommunkoncernens alla byggprojekt där det är tekniskt genomförbart.

Med Skellefteå kommun som föredöme väljer också privata aktörer att bygga hållbart i trä. Vi är genom våra technical visits ett besöksmål för träbyggare och nyfikna från hela världen.

Användningen av förnyelsebara byggnadsmaterial, tillsammans med innovationer inom energieffektivt träbyggande, bidrar tydligt till att Skellefteå är ledande på låga koldioxidutsläpp.

Det hållbara byggandet har skapat attraktiva miljöer som ser till hela människan och möten mellan människor. Skellefteå har därför utvecklats till en stad som rankas som en attraktiv stad att bo i, vilket lockar nya invånare och företag till kommunen. Detta har stimulerat hela samhällets utveckling och målet med 80 000 invånare har klart överträffats.

Varför bygger vi i trä? Klimatet!

Ett ansvarstagande för klimatet och miljön i produktion och produkt.

- EU och Sveriges regering verkar för ett samhälle utan nettoutsläpp av CO₂ till 2050.
- Sveriges byggande har CO₂-utsläpp i paritet med privatbilismen. En stor del av dessa härstammar från byggfasen där materialval påverkar utsläppsnivån.
- Trä är ett förnyelsebart material som i byggnader kan vara en CO₂- sänka.
- Byggnader med trä har vanligen lägre koldioxidutsläpp och lägre primärenergianvändning än stål och betong.
- I produktionsfasen förbrukar trähus lägre energi och har lägre koldioxidutsläpp än traditionellt byggda hus.
- I brukarfasen är energibehovet hos trähus likvärdigt med traditionella byggnadsmaterial.
- I demonteringsfasen har trä fördel gentemot traditionella byggnadsmaterial.
- Byggnader i trä möter högt ställda ljudkrav och brandkrav.
- Reparationer i trähus ger mindre ljudstörningar för brukarna.

Strategier för klimatsmart byggande

- I Skellefteå väljer vi byggnadsmaterial med låga koldioxidutsläpp och som möter flera miljömål.
- I Skellefteås ekonomiska kalkyler beaktas också klimatpåverkan när livscykelanalyser görs för olika material.
- I Skellefteå använder vi trä och andra förnyelsebara byggnadsmaterial som tekniskt och ekonomiskt hållbart kan användas.
- I Skellefteå stimuleras innovation mot rena teknologier i byggandet.
- I Skellefteå använder vi miljövänliga alternativ vid beständighetsbehandling av trä.
- I Skellefteå vill vi att det som byggs ska kunna demonteras på ett hållbart sätt.

Varför bygger vi i trä? Näringslivet!

Att ta hänsyn till ekonomi i ett längre perspektiv.

- Skellefteå kommun ligger i en region där skogen är en viktig naturresurs. Skogs- och träindustrin är en viktig näringsgren som har potential att utvecklas.
- Att förbättra träindustrins förutsättningar och stärka dess kompetens och konkurrenskraft ger möjligheter för tillväxt, ökad förädling av produkter och tjänster, samt stimulans till nyföretagande och nya etableringar.
- Tillämpad trärelaterad forskning bedrivs vid Skellefteå-representerade universitet och forskningsinstitut vilket syftar till att främja näringslivets utveckling. Här finns resurser som tar fram kunskap på näringslivets frågor om trä i vårt samhälle.
- Höga miljökrav driver innovation och tillväxt.

Strategier för näringslivsutveckling

- I Skellefteå främjar vi regional utveckling genom att alltid pröva trä som tillverkningsmaterial i våra bygg- och anläggningsprojekt.
- I Skellefteå främjar vi utvecklingen av träbyggandet genom låta beställda byggen bli laborativa miljöer där användningen av trä kan utvärderas och skapa ny kunskap för framtida byggnationer.
- Vi samverkar i quattro helix med näringsliv och forskning för att stärka och marknadsföra den lokala kompetensen.
- I Skellefteå samarbetar vi med akademien för att skapa mer kunskap om:
 - Trä och andra förnyelsebara material i byggandet
 - Effektiva processer inom träbyggande och trämanufaktur
 - Innovationsutveckling mot rena teknologier i byggandet
- I Skellefteå ställer vi utmanande krav på våra leverantörer och projektörer och arbetar gärna i dialog med nya aktörer.

Varför bygger vi i trä? Samhället!

En bra livsmiljö för människan att bo, arbeta och vistas i på fritiden.

- Trä i byggnationer är en viktig komponent i byggandet av ett hållbart samhälle.
- Trä i byggnader tilltalar många människor och bidrar till Skellefteås attraktionsförmåga. Städens attraktionskraft är viktigt för hållbar stadsutveckling.
- Trä i levnadsmiljöer stimulerar, verkar lugnande och ger friskare människor.
- Trä är ett lätt material som kan användas för påbyggnad ovanpå befintliga byggnader. Detta möjliggör spännande miljöer och boende för fler människor utan anspråk av ny mark.
- Trä är ett naturmaterial som åldras med ökande patina.
- Trä är bra för giftfria levnadsmiljöer.

Strategier för samhällsutveckling

- I Skellefteå utvecklas beställarkompetensen till ett föredöme när det gäller träbyggande och det inspirerar andra byggherrar och entreprenörer. Vi är modiga beställare och upphandlare med pionjärande som driver fram nya innovationer.
- Vårt kommunala träbyggande ökar Skellefteås attraktionsförmåga. Byggandet kännetecknas av god arkitektur och uttrycker träets möjligheter. Skellefteå kommun ska vara med och forma hur den moderna träarkitekturen ser ut nationellt och internationellt.
- Vi söker aktivt samarbete med konsulter och arkitekter som arbetar nyskapande med trä. Arkitekttävlingar och samarbeten lokalt och nationellt ska ge Skellefteå fler referensobjekt av hög klass.
- Träbyggnader används för att förtäta staden.
- Träbyggande med låga gifthalter används för att minska medborgarnas giftexponering.

Löftet från Skellefteå kommun

Vi främjar en hållbar utveckling och ökar därför andelen trä i vårt byggande. Både trä man ser och trä i stommen. I Skellefteå lyfter vi fram frågorna kring att bygga i trä till akademien som finner svaren som sedan tillämpas av näringslivet som växer. Kommunens förvaltningar och bolag ska i sina verksamheter följa nedanstående samt ovanstående strategier för klimat, näringsliv och samhälle.

- I Skellefteå ska trä alltid provas i samtliga kommunkoncernens bygg- och anläggningsprojekt. Trä eller andra förnyelsebara material ska företrädesvis väljas när det tekniskt och ekonomiskt är försvarbart.
- Om en prövning visar att vi inte i ett enskilt fall klarar att bygga med trä, redovisar vi orsakerna till detta samt hur vi har skaffat oss kunskap om möjligheterna med trä som byggnadsmaterial inför nästa försök.
- Planer, markanvisningar och exploateringsavtal ska utnyttjas som ett tillfälle för dialog med byggherrar som vill utveckla träbyggandet. Vi säkrar att träets fördelar ur ett hållbarhets – och särskilt livscykelperspektiv är klargjort för byggherrar och entreprenörer.
- I den fysiska planeringen provas träbyggandet redan från början. När det är relevant ska det framgå av detaljplanen hur ambitionsnivån uppnås.
- Träbyggnadsstrategin är en del av arbetet med kommunala riktlinjer för hållbart byggande, klimat- och energistrategier, Science City mfl program.
- Ovanstående löfte gäller hela kommunkoncernen, såväl förvaltningar som helägda bolag.

Vad är en träbyggnad?

I Skellefteå tycker vi att en träbyggnad ska bestå till betydande delar av trä. Det kan vara i fasad eller interiört, men det är bärande delar som utgör den stora andelen material.

I en träbyggnad exponeras trä för att kommunicera byggnadsmaterialet till byggnadens brukare.

I en träbyggnad kan trä kombineras med andra material, så kallade hybridkonstruktioner.

En träbyggnad produceras idag med rationella byggnadsmetoder.

Visste du att...

- Världens äldsta träd är 9 500 år och det är en gran vid Fulufjället, Jämtland.
- Norges äldsta träkyrka, Urnes stavkirke, byggdes 1130 med delar från en äldre kyrka från 1060-1070. Den står fortfarande kvar.
- Träfasader kräver annat, men inte dyrare underhåll. Oftare men mindre insats.
- Lagerhuset i Eslöv, byggt 1918, är fortfarande med sina tio våningar och 31 meter Sveriges högsta bostadshus i trä. Men knappast länge till.
- Förr var buller ett stort problem med trähus. Idag finns flera lösningar för detta.
- Vi försökte riva Lejonströmsbron över Skellefteälven - Sveriges äldsta träbro - år 1809 när ryssen kom, men misslyckades.
- Vid brand behåller en träbalk sin lastförmåga längre än en stålbalk.
- Skellefteås enda jordbävningssäkra hus är kårhuset Stock, byggt i trä i japansk Big Frame-teknik.

Träbyggnadsstrategin

Denna strategi gäller för hela Skellefteå kommun, allt som byggs och överallt där Skellefteå kommun – direkt eller via bolag – bygger. Strategin ska också tillämpas vid privat exploatering av kommunens mark. Detta gäller samtliga nämnder, förvaltningar och bolag med övervägande kommunalt ägarinflytande. Med alla byggen ovan avses ny- och ombyggnationer med en totalkostnad på över 200 basbelopp.

Om det beslutas att inte bygga i trä ska det motiveras skriftligen med en beskrivning av varför trä inte är aktuellt i det aktuella fallet (ex kulturmiljö, ekonomi, teknik), hur kunskap om träets möjligheter inhämtats, och hur projektet då klarar hållbarhetsmålen.

Ansvar

Kommunstyrelsen: Ansvarar för att sätta mål och direktiv kopplade till strategin och vara trästaden Skellefteås främsta ambassadörer.

Planeringschef: Samordnar kommunkoncernens arbete med träbyggnadsfrågor.

Kommunarkitekt: Ansvarar för arkitektur- och planeringsfrågor kopplat till träbyggande.

Mark- och exploateringschef: Ansvarar för marknadsföra träbyggandet mot externa byggherrar och entreprenörer.

Fastighetschef och **teknisk chef:** Ansvarar för att träbyggnadsstrategin följs i kommunens byggande.

VD i kommunala bolag: Ansvarar för att träbyggnadsstrategin följs inom koncernens bolag.

Marknadschef: Ansvarar för att trästaden är en del av marknadsföringen av Skellefteå.

Näringslivschef: Ansvarar för näringslivsutveckling kopplat till träbyggande, bl a verksamheten *Technical visits* (studiebesök riktade mot professionella aktörer).

Chefscontroller: Ansvarar för uppföljningen av träbyggnadsstrategins kopplat till kommunens styrprocess.

Inköpschef: Ansvarar för att träbyggnadsstrategin beaktas vid upphandling av kommunkoncernens bygg- och anläggningsprojekt

Näringsliv och akademi: Ansvarar för att lyfta fram trästaden Skellefteå och medverka i studiebesök, mässor och konferenser.